

Asia

EYCS-toimialan ministeritason videokonferenssit korona-tilanteen johdosta huhtikuussa 2020

Kokous

EYCS-sektorilla on korona-kriisin vuoksi kokoonnuttu ministeritason epävirallisiin videokonferensseihin 8.4. (kulttuuriministerit), 14.4. (opetusministerit) ja 21.4. (urheiluministerit). Konferenssien luonteen vuoksi niissä ei ole tehty päätöksiä, vaan on toimialoittain vaihdettu tietoja tilanteesta ja toimista sekä vaihdettu ajatuksia tulevasta. On korostettu eurooppalaista yhteistyötä, digitaalisuutta, tasa-arvoa, rahoitusvälineiden merkitystä ja toimialojen merkitystä elpymisessä. Kulttuurialalla valmisteltiin myöhemmin julistus sektorin merkityksestä ja koulutuslalla parhaillaan valmistellaan päätelmät kriisin vaikutuksista. Näillä näkymin normaalia toukokuun EYCS-toimialojen ministerineuvostoa Brysselissä ei järjestetä, vaan asioita edistetään tarvittaessa toisin menettelyin.

Kulttuuriministerit 8.4. (Sulander/EUE)

Puheenjohtaja korosti aloituspuheenvuorossaan koronapandemian vaikuttaneen kaikkiin kulttuurialan toimijoihin aiheuttaen huomattavia taloudellisia menetyksiä. Komissio painotti erityisesti media-alan ja pienten toimijoiden merkitystä. Luotettava tiedonvälitys on kriisiaikoina erityisen tärkeää ja tämän vuoksi median toiminta tulee turvata. Yhteistyötä ja taloudellista tukea tarvitaan kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille sekä välittömästi että toipumisvaiheessa. Avustustoimenpiteiden tulee kohdistua koko sektorille. Jäsenvaltioiden, komission ja kulttuurialan järjestöjen tulee toimia yhteistyössä ja tiedonvaihtoa varten tulisi perustaa erillinen alusta (platform). Komissio aloitteista mm. Coronavirus Response Investment Initiative (CRII), Euroopan sosiaalirahasto ja työllisyyteen keskittyvä SURE-instrumentti ovat käytettävissä myös kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille. Valtiotukisääntöjen soveltamista on ohjeistettu ja kulttuuri yksi viidestä erikseen mainitusta alasta, jonka tukeminen on mahdollista poikkeuksellisessa tilanteessa. Myös Luova Eurooppa –ohjelman joustavuutta lisätään ja erityiset toimet mm. elokuvateattereille, esittävälle taiteelle, kirjallisuudelle ja käännöksille ovat valmistelussa.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa kävi ilmi, että kaikissa jäsenvaltioissa on tehty aloitteita kulttuuri- ja luovien alojen tilanteen helpottamiseksi erilaisin painotuksin. Komission nopeat toimet talouden tasapainottamiseksi (CRII, SURE, ym.) saivat kiitosta kansallisten aloitteiden tukena. Uusi tilanne edellyttää uusia ajatuksia, joiden tuottamisessa kulttuuri- ja luovat alat voivat olla suunnannäyttäjiä.

Tietojen vaihdon merkitys ja nopea toiminta sekä kriisivaiheessa että jälkihoidossa korostui useissa puheenvuoroissa. Tässä puheenjohtajan koostama kompilaatio on hyvä lähtökohta, samoin komission

aloite uudesta alustasta. Jäsenvaltiot painottivat myös keskinäisen solidaarisuuden säilyttämisen tärkeyttä ja huomioivat vaaran euroskeptisyyden noususta.

Kriisin jälkihoidon kannalta huomioitiin, että tuleva MFF-päätös tulee olemaan tärkeä ja sen neuvotteluilta toivottiin nopeaa etenemistä. Komissio ja monet jäsenmaat pitivät perusteltuna pyrkii lisäämään tulevan Luova Eurooppa -ohjelman budjettia. Myös olemassa olevien rahoitusvälineiden, etenkin Luova Eurooppa -ohjelman, joustava käyttö kriisin jälkihoidossa on tärkeää.

Median roolia korostettiin faktoihin perustuvan tiedon välityksessä ja katsottiin, että media-alan rahoitusmahdollisuudet EU-välineistä tulisi turvata. Digitaalisuuden merkitys on myös korostunut kaikessa toiminnassa. Tältä osin mahdollisuutta erilliseen rahoitushakuun kulttuuri- ja luoville aloille tulisi selvittää. Myös muita uusia toimintamalleja ja uutta ajattelua sekä yhteistyötä peräänkuulutettiin useissa puheenvuoroissa. Konkreettisena toimenä esitettiin yhteisen lausuman laatimista ja puheenjohtaja piti tätä hyvänä ajatuksena. Asian käsittelyä jatketaan kirjallisesti.

Suomen puheenvuorossa tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen piti jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa tarpeellisena, minkä lisäksi painotettiin toimenpiteiden vaikutusten arviointia ja vertaisoppimista. Tutkimusinstituuttien rooli tulisi olla tässä työssä keskeinen. Resilienssin osalta kansallisten tukitoimenpiteiden merkitys on keskeinen, mutta rahoituksen lisäksi tarvitaan uusia innovaatioita kulttuuri- ja luovien alojen sosio-ekonomisen haavoittuvuuden vähentämiseksi.

Opetusministerit 14.4. (Koponen/EUE)

Puheenjohtajamaa järjesti järjestyksessään toisen videokonferenssin opetusministerien kokoonpanolla. Ensimmäinen järjestettiin maaliskuun puolessa välissä ja sen tuloksena puheenjohtajamaa on kerännyt viikoittain tietoja jäsenmaiden koulutussektorin korona-toimenpiteistä tiedonvaihdon ja yhteistyön jouduttamiseksi. Tällä kertaa asialistalla olivat etäoppimismahdollisuudet, arvioinnin ja testien jatkuvuuden takaaminen, loppukokeet sekä unionirahoituksen käyttö koulutustoimien tukemiseksi.

Komission mukaan erityisesti etäoppimismahdollisuuksista keskustelu on hyödyllistä, koska digitaalisuuden saavutettavuuden sekä opettajien digitaalitaitojen kanssa on edelleen haasteita. On selvää, että myös akuutin kriisin jälkeen digitaalinen online-oppiminen tulee pysymään koulujen asialistalla, koulujärjestelmä on siis monenlaisten muutosten edessä. Myös eri kouluasteiden välillä on eroja siinä, kuinka haasteisiin on mahdollista vastata. Yksi suuri kokonaisuus on, kuinka oppilaitosten sisäänpääsykokeet tänä vuonna järjestetään ja komissio pyysikin ministereitä harkitsemaan mahdollisuuksien mukaan sisäänpääsykokeiden siirtämistä syksylle. Komissaari vetosi myös jäsenmaihiin ja kannusti toimimaan yhteistyössä komission kanssa etäoppimistyöryhmän työn käynnistämisessä. Komissio julkistaa kesäkuun lopussa päivitetyn digitaalisen oppimisen toimintasuunnitelman ja siinä tarjotaan mm. pitkänlinjan ratkaisuja kansalaisten digitaalitaitojen päivittämiseksi, lisäksi toimintasuunnitelma ylittää vahvasti koulutusasteiden rajat, ottaa mukaan non-formaalin koulutuksen ja jakaa yhteisen poliittisen sitoumuksen digitaalisuuden lisäämiseksi koulutuksessa.

Sektorin ohjelmien toimivuuden takaamiseksi ja opiskelijaliikkuvuuden jatkuvuuden turvaamiseksi komissio toimii jatkuvassa yhteistyössä kansallisten toimistojen kanssa, jotta käynnissä olevat liikkuvuushankkeet saataisiin vietyä loppuun. Tämän lisäksi komissio on mobilisoinut myös rakennerahastoja tukeakseen kriisivalmiutta koulutussektorilla.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroista kävi ilmi, että suurimmassa osassa jäsenmaita koulut ja koulutuslaitokset on suljettu joko huhtikuun puoleenväliin tai kuun loppuun asti tai aina toukokuuhun asti, joissakin tarkkaa aikaa ei ole määritelty. Useissa maissa vaikutusta on ollut myös koulun

loppukokeiden järjestämiseen sekä pääsykokeiden organisoimiseen: joissakin jäsenmaissa onkin siirretty pääsykokeiden päivämäärää ja toisissa jäsenmaissa myös ylioppilaskokeet on peruttu ja kokonaisuus hoidetaan loppukokeiden arvostelujen avulla. Monessa jäsenmaassa oppilaitosten pääsykokeet voidaan järjestää virtuaalisesti, korkeakoulujen kyseessä ollessa kyseessä on kuitenkin autonominen päätös. Puheenjohtaja tuottaa näistä kokonaisuuksista ajantasaista tietoa jäsenmaiden käyttöön.

Jokaisessa jäsenmaassa on myös tehty suunnitelmia sen varalle, kuinka asteittainen siirtyminen kohti normaaleja yhteiskuntajärjestelmiä toteutetaan hallitusti. Näyttää vahvasti siltä, että digitaalisuus tulee tulevaisuudessa olemaan vahva osa koulutusjärjestelmien toimintaa. Huolta aiheuttaa lasten tasa-arvoon liittyvät kysymykset, muun muassa se, onko kaikilla lapsilla mahdollisuus nauttia digitaalisuuden tuomista eduista. Myös etäopetuksen laadunvarmistus sai huomiota. Ehdotettiin työryhmän perustamista digitaalisen oppimisen esteiden kartoittamiseksi. Usea jäsenmaa myös kannatti taloudellisten resurssien mobilisoimista digitaalisen koulutuksen käyttöön.

Jotkut jäsenmaat pohtivat jo koulujen avaamista, erityisesti lasten tasa-arvon näkökulmasta ja talouden uudelleenkäynnistämisen. Korostettiin vihreää siirtymää talouden uudelleen käynnistämisen ja koulutukseen investoinnin yhteydessä. Painotettiin tieteellisen yhteistyön merkitystä ja ehdotettiin eurooppalaisen digitaalisen oppimisen alustan perustamista, jossa hyvien käytäntöjen vaihdolla olisi merkittävä asema.

Suomesta tietojenvaihtoon osallistui ministeri Li Andersson, joka kertoi erilaisten alustojen kautta tapahtuneen oppimisen olleen osa monien suomalaisten koulujen arkea jo ennen kriisin puhkeamista. Tästä syystä koulutuksen jatkuvuuden takaamiselle on ollut hyvä lähtötilanne. Nykyiset toimet eivät kuitenkaan ole kestävä ratkaisu, yhteistyöllä täytyy varmistaa, että kukaan ei jää jälkeen tai putoa kelkasta. Tämän vuoksi yllättäviä muutoksia kestävä ja joustavan koulutusjärjestelmän luomisen tulee olla prioriteetti. Kansallisten haasteiden lisäksi kriisillä on vaikutuksia myös rajojen yli ulottuvaan liikkuvuuteen. Tarvitaan innovatiivisempia virtuaalisen oppimisen mahdollisuuksia, järjestelmien yhteen toimivuutta ja riittäviä resursseja. Tässä myös hyvien käytäntöjen vaihdolla on merkittävä asema. Koordinaatiota kansallisella ja EU-tasolla tapahtuvien toimien välillä tarvitaan. Kun komissio nyt parhaillaan laatii omia esityksiään mm. uudistetusta taitoagendasta, digitaalisen oppimisen toimintasuunnitelmasta ja eurooppalaisen koulutusalueen jatkokehittämisestä, tulisi sen huomioida jäsenmaiden tänään antamat arvokkaat viestit. Myös EU-rahoitusta tulisi suunnata tähän. Komission toipumissuunnitelmassa tulisi ottaa vahva horisontaalinen näkökulma eri sektorien arkeen akuutin kriisin seurauksena. Korkealaatuinen inklusiivinen koulutus on merkittävässä osassa akuutista kriisistä selviämiseksi. Inhimilliseen pääomaan ja koulutukseen investoiminen on parasta lääkettä kun rakennetaan vahvoja eurooppalaisia yhteiskuntia, jotka selviävät kriiseistä eteenpäin.

Puheenjohtaja nosti yhteenvedossaan esille seuraavat asiat:

- Kriisin vaikutuksena siirrytty laajamittaiseen digitaaliseen koulutukseen ja oppimiseen. Tämä tuonut haasteita, mutta myös mahdollisuuksia.
- Paljon online-materiaalia on liikkeellä, samoin tietoa jaetaan television kautta useassa jäsenmaassa.
- Oppilaiden ja opettajien on täytynyt tottua laajamittaiseen digitaalisen teknologian hyväksikäyttöön. Tukea on tietyissä jäsenmaissa annettu ja myös rahoitusta on pyritty tähän suuntaamaan tarpeiden mukaan.
- Haasteita ovat: tasa-arvo niin yksilöiden kuin koulujen tasolla, sosiaalinen inklusio, tarvittavat taidot. Lisätukea tarvitaan, jotta kukaan ei jää jälkeen. Avoin pääsy digitaalisiin resursseihin tulee taata.
- Kuinka toteuttaa kansalliset päättökokeet ja oppilaitosten sisäänpääsykokeet, tässä suhteessa on olemassa erilaisia mahdollisuuksia, joita jäsenmaat käyttävät hyväkseen. Joustavuutta tarvitaan.

- Koulutus- ja tutkimussektorilla tarvitaan tiivistä eurooppalaista yhteistyötä. Kokouksessa ehdotettiin etäoppimisen digitaalisen alustan lanseeraamista, tätä tullaan nyt pohtimaan.

Urheiluministerit 21.4. (Sulander/EUE)

Puheenjohtajamaa avasi kokouksen todeten COVID-19 pandemian vaikuttaneen suuresti urheilualaan kokonaisuudessaan. Kokouksen tavoitteena on keskustella mahdollisuuksista auttaa sektori yli vaikeista ajoista ja vaihtaa hyviä käytäntöjä. Nopeiden toimien lisäksi on pohdittava, miten urheilusektoria voidaan tukea kriisin jälkitoimenpiteissä. Tässä EU-tason yhteistyö ja etenkin rahoitusvälineiden käyttö on tärkeässä osassa.

Komissio painotti horisontaalisten exit-strategiavälineiden käyttöä urheilusektorille ja pyysi ministerien näkemyksiä siihen, miten niitä voitaisiin käyttää tehokkaasti. Kyse ei ole vain taloudellisesta kriisistä, vaan pandemialla tulee olemaan vaikutuksia myös kansalaisten fyysiseen aktiivisuuteen. Erasmus+ -ohjelma on keskeinen väline toimenpiteiden rahoitukseen ja komissio pyrkii lisäämään sen joustavuutta.

Komissio aikoo myös järjestää syksyllä kokouksen kriisin jatkotoimista ajatusten vaihtamiseksi, minkä lisäksi käynnistetään selvitys taloudellisista vaikutuksista sekä omistetaan EWoS 2020 ruohonjuuritason toimijoiden tukemiseen. Komissio myös fasilitoi nettialustan jäsenvaltioiden tiedonvaihtoon ja avaa uusia rahoitushakuja sosiaalisen inklusion tukemiseen etenkin paikallisten urheiluseurojen tukemiseen. Urheilun ja innovaatioiden linkkiä kehitetään edelleen ja tarkoituksena on järjestää erillinen hackathon urheilusta.

Keskustelussa kaikki jäsenvaltiot kertoivat erilaisista tukimalleista urheilusektorille ja painottivat kriisin aiheuttamia taloudellisia haasteita ruohonjuuritasosta ammattiurheiluun. Useat jäsenvaltiot totesivat, että kaikki urheilutapahtumat on toistaiseksi peruttu, minkä lisäksi kriisi vaikuttaa urheilijoiden harjoitteluun ja valmentajien työhön. Taloudellisen toimeentulon lisäksi kiinnitettiin huomiota urheilijoiden ja valmentajien oikeuksiin ja työsuhteisiin. Joissain jäsenvaltioissa ammattiurheilijoiden harjoittelu on mahdollistettu rajoituksista huolimatta.

EU-tason yhteistyössä korostettiin erityisesti rahoitusvälineiden (Erasmus+, rakennerahastot, muut ohjelmat) tehokasta ja joustavaa käyttöä urheilusektorilla kansallisten taloudellisten tukitoimien täydentämiseksi. Uusista toimintamalleista painotettiin etenkin digitaalisten välineiden ja eurooppalaisten alustojen käyttöä ja kehittämistä sekä urheilijoiden harjoittelun, että kansalaisten liikunnan edistämiseksi. Komission #BeActiveAtHome –somekampanja kansalaisten liikunnan lisäämiseksi on saanut positiivisen vastaanoton jäsenvaltioissa. Kriisin myötä kansalaiset ovat löytäneet useissa jäsenvaltioissa myös uusia liikuntamuotoja ja etenkin ulkoliikunta on lisääntynyt. Turvallisuus on kuitenkin huomioitava kaikissa toimissa.

Tulevissa toimissa korostettiin hyvien käytäntöjen vaihtamista sekä exit- että recovery-toimissa ja liikunnan merkitystä sekä fyysiselle että henkiselle hyvinvoinnille ja resilienssille. Yhteistyötä urheilujärjestöjen kanssa painotettiin myös etenkin suurtahtumien avaamisen ja järjestämisen koordinoinnissa.

Suomen puheenvuorossa ministeri Kosonen katsoi, että taloudellinen tuki kriisin aikana ja sen jälkeen on tärkeää urheilusektorin avustamiseksi pahimman yli. EU-tason yhteistyössä tulee keskittyä erityisesti tietojenvaihtoon sekä rahoituslähteiden tehokkaaseen käyttöön. On myös tärkeä huomioida positiiviset näkökohdat kuten digitaalisten välineiden uudet käyttötavat ja uudet liikunnan muodot etenkin ulkona ja luonnossa. Tämä on osin mahdollistanut lasten ja nuorten urheiluharrastuksen jatkumisen, mikä tulisi turvata kaikissa tilanteissa.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja katsoi, että se on osoittanut tarpeellisuuden yhteistyölle hyvien käytäntöjen vaihtamiselle exit-toimista. Jäsenvaltioiden ja komission välistä yhteistyötä tarvitaan myös unionin rahoituksen mahdollistamiseksi urheilusektorille.

Suomen edustajat
 Ministerit Kosonen ja Andersson virkamiesvaltuuskuntineen.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto
Hoitaa	OKM
Tiedoksi	ALR, EUE, TEM, UM, VM, VNK